

Postanowienie z dnia 26 września 2000 r., IV CKN 1518/00

Zwrot "w szczególności", używany powszechnie w praktyce adwokacko-radcowskiej przy opisywaniu podstaw kasacyjnych przed wymienieniem przepisów uznawanych przez skarżącego za naruszone, jest semantycznie pusty, co oznacza, że Sąd Najwyższy rozpoznając kasację uwzględnia tylko te przepisy, które zostały wyraźnie wymienione w kasacji jako naruszone.

Przewodniczący Sędzia SN: Jacek Gudowski (sprawozdawca)

Sędziowie SN: Marian Kocon, Maria Grzelka

Sąd Najwyższy przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Piotra Wiśniewskiego po rozpoznaniu w dniu 26 września 2000 r. na rozprawie sprawy z wniosku Clausa E. H. z udziałem Beaty Marii R. o uznanie i wykonanie orzeczenia sądu zagranicznego, na skutek kasacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 grudnia 1999 r., postanowił oddalić kasację.

Uzasadnienie

Małoletnia Mira R., urodzona dnia 26 listopada 1994 r. w Sejlflod (Dania), przebywająca od 1997 r. w Polsce, jest pozamałżeńską córką Clausa H., obywatela duńskiego, i Beaty Marii R. z domu B., obywatelki polskiej. Prawomocnym (ostatecznym) wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Viborgu (Królestwo Danii) z dnia 2 lipca 1998 r. przyznano Clausowi H. prawa rodzicielskie w stosunku do małoletniej Miry R., w związku z czym wystąpił on do Sądu Okręgowego w Koszalinie o uznanie i wykonanie tego wyroku, powołując się na przepisy Europejskiej Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń dotyczących pieczy nad dzieckiem oraz o przywracaniu pieczy nad dzieckiem, sporządzonej w Luksemburgu dnia 20 maja 1980 r.

Postanowieniem z dnia 19 maja 1999 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie wniosek oddalił, ustalwszy, że małoletnia Mira R. nie jest obywatelką duńską oraz że

zachodzą przesłanki odmowy uznania i wykonania orzeczenia Sądu Królestwa Danii, przewidziane w art. 10 ust. 1 pkt b i c Konwencji, gdyż skutki decyzji tego Sądu przestały w sposób oczywisty pozostawać w zgodzie z dobrem dziecka.

Apelację od tego postanowienia, wniesioną przez wnioskodawcę, Sąd Apelacyjny w Gdańsku – postanowieniem z dnia 15 grudnia 1999 r. – oddalił. Zdaniem Sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy trafnie przyjął istnienie przesłanek uzasadniających odmowę uznania lub wykonania orzeczenia, gdyż małoletnia od czerwca 1997 r. przebywa w Polsce, nie spotyka się z ojcem od ponad dwóch lat ani nie otrzymuje od niego alimentów. Wnioskodawca jest bezrobotny, w związku z czym nie gwarantuje dziecku właściwych warunków wychowania i utrzymania, a jego odmienne deklaracje w tym zakresie są gołosłowne.

Kasacja wnioskodawcy została oparta na podstawie z art. 393¹ pkt 2 k.p.c. W ocenie skarżącego, Sąd Apelacyjny naruszył „w szczególności” art. 7 i 10 ust. 1 pkt b i c (i) Europejskiej Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń dotyczących pieczy nad dzieckiem oraz o przywracaniu pieczy nad dzieckiem, sporządzonej w Luksemburgu dnia 20 maja 1980 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uzasadniając postawiony w *petitum* kasacji zarzut obrazy art. 10 Europejskiej Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń dotyczących pieczy nad dzieckiem oraz o przywracaniu pieczy nad dzieckiem, sporządzonej w Luksemburgu dnia 20 maja 1980 r. (Dz.U. z 1996 r. Nr 31, poz. 134 oraz Dz.U. z 1997 r. Nr 32, poz. 196), skarżący wyraził pogląd, że „sądy skorzystały z tego przepisu pochopnie, bez dostatecznego rozważenia racji leżących po stronie wnioskodawcy i interesu dziecka”. Poza tym – zdaniem skarżącego – Sądy, powołując się na to, że z powodu upływu czasu skutki wyroku przestały pozostawać w zgodzie z dobrem dziecka, nie zwróciły uwagi, iż „zmiany te są bezpośrednim następstwem bezprawnego przejęcia pieczy nad dzieckiem”.

Przytoczone twierdzenia, które wyczerpują przedstawioną przez skarżącego argumentację (naruszenie art. 7 nie zostało w ogóle uzasadnione), nie mogą usprawiedliwiać podniesionej podstawy kasacyjnej, gdyż skarżący nie podjął nawet próby wyjaśnienia, na czym miałyby – w jego ocenie – polegać niedostateczne rozważenie „racji wnioskodawcy” oraz „interesu dziecka”. Z kolei, zarzucając niezwrócenie uwagi na fakt, że zmiana sytuacji dziecka jest wyłącznie następstwem bezprawnego przejęcia pieczy nad nim, skarżący pominął, że Sąd drugiej instancji,

w ślad za Sądem Okręgowym, omówił tę kwestię szczegółowo i przeanalizował wszystkie jej aspekty. Sąd Apelacyjny stwierdził w szczególności, że małaletnia Mira R. mieszkała w Danii pierwsze dwa lata i osiem miesięcy życia, i w tym czasie wnioskodawca ani raz jej nie odwiedził, ani niełożył na jej utrzymanie. Dziecko pozostawało pod bezpośrednią opieką matki, w ścisłym związku emocjonalnym z nią, a skarżący tych ustaleń nie podważa. Tak więc teza, jakoby zmiany w sytuacji dziecka, wynikające z upływu czasu, były wyłącznie skutkiem zmiany miejsca zamieszkania po bezprawnym przejęciu pieczy, jest całkowicie bezpodstawna, podobnie jak oparty na tej tezie zarzut, że Sąd *meriti* nie poświęcił omawianej kwestii wymaganej uwagi.

Należy zaznaczyć, że – pomijając kilka zdań, mających uzasadniać zarzut naruszenia art. 10 Konwencji – w kasacji znajduje się także obszerna wypowiedź skarżącego, z której wynika, że, w jego ocenie, Sądy obu instancji nie „zidentyfikowały właściwie” istoty wniosku oraz treści wyroku Sądu Wojewódzkiego w Viborgu. Ujmując rzecz krótko, skarżący jest zdania, że wyrok Sądu Wojewódzkiego w Viborgu z dnia 2 lipca 1998 r. nie nadaje się do wykonania, a zatem jego wniosek „o zwrot dziecka” powinien być potraktowany jako wniosek o uznanie orzeczenia sądu zagranicznego, a nie – jak uczyniły Sądy *meriti* – o uznanie i wykonanie tego orzeczenia.

Odnosząc się do tej wypowiedzi, trzeba zwrócić uwagę, że – po pierwsze – nie towarzyszy jej zarzut naruszenia konkretnego przepisu prawa procesowego ze wskazaniem, iż naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy, w związku z czym nie znajduje ona żadnego odniesienia do przytoczonej w *petitum* podstawy kasacyjnej, i – po drugie – wypowiedź ta nie uwzględnia złożonej do akt sprawy informacji Ministerstwa Sprawiedliwości Danii z dnia 1 października 1998 r., z której wynika, że wyrok Sądu Wojewódzkiego dla Danii Zachodniej z dnia 2 lipca 1998 r. podlega egzekucji w Danii, *ergo* – jest wykonalny. Jest przy tym oczywiste, że użyte w kasacji sformułowanie, zgodnie z którym skarżący zarzucił „w szczególności” naruszenie art. 7 i 10 Konwencji, nie oznacza, iż przedmiotem zarzutu są – na co mogłoby wskazywać wyrażenie przysłówkowe „w szczególności” – także naruszenia innych przepisów prawa formalnego. Sąd Najwyższy wielokrotnie już wyjaśniał, że ujęcie podstaw kasacyjnych w art. 393¹ k.p.c. ma charakter abstrakcyjny, toteż w każdej sprawie muszą być one przez wnoszącego kasację ściśle skonkretyzowane przez wskazanie, które przepisy – oznaczone numerem

artykułu (paragrafu, ustępu) ustawy – zostały naruszone, na czym to naruszenie polegało oraz jaki mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 13/97, OSNC 1997, nr 8, poz. 114). Sąd Najwyższy – działając jako sąd kasacyjny – nie może bowiem wyręczać stron ani nie jest uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego (przepisu) dotyczy podstawa kasacji. Jest tak również dlatego, że ustawodawca, wprowadzając przymus adwokacko-radcowski (art. 393² § 1 k.p.c.), postawił kasacji wysokie wymagania profesjonalne; wśród tych wymagań jest prawidłowe przytoczenie podstaw oraz ich uzasadnienie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 390/97, nie publ.). Tak więc zwrot „w szczególności”, używany powszechnie w praktyce adwokacko-radcowskiej przy opisywaniu podstaw kasacyjnych przed wymienieniem przepisów uznawanych za naruszone, użyty także w kasacji wniesionej w niniejszej sprawie, należy traktować jako semantycznie pusty, co oznacza, że Sąd Najwyższy przy kontroli kasacyjnej uwzględnia tylko te przepisy, które zostały wymienione w kasacji jako naruszone „w szczególności” (por. też uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999 r., II CKN 151/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 134).

W tym stanie rzeczy kasacja wnioskodawcy, w której brak usprawiedliwionych podstaw, została oddalona (art. 393¹² k.p.c.).